

Leeswijzer

Dit document is een bijlage behorende bij het indienen van het principeverzoek bij de Gemeente Bronckhorst voor initiatief Veldwijk. Bij de resultaatbrief van 26 januari 2023 hebben wij de formulieren voor indiening van het principeverzoek ontvangen. In de begeleidende brief is gevraagd om een nadere uitwerking van de natuurontwikkeling/landschappelijke inpassing en verevening en staan als volgt beschreven:

1. Natuur is in uw initiatief het vertrekpunt. U wilt dit sterk ontwikkelen en aansluiten bij de omliggende Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk. Dit kan, in samenspraak met de adviseur landschap, nader uitgewerkt worden.
2. Voor uw plan is verevening benodigd. In beginsel gaat dit via een sloopopgave. In uw initiatief worden enkele schuren gesloopt, maar is dit niet evenredig aan hetgeen u in de vorm van chalets teruggeplaatst. Verevening in de vorm van 'groen' is mogelijk, gelet op uw plan en de grote rol die 'groen' daarin speelt. Deze vorm van verevening (aanleg en onderhoud) dient echter qua kosten vergelijkbaar te zijn met een verevening in de vorm van sloop. Ook hier kan onze adviseur landschap in ondersteunen.

Twee punten uit de resultaatbrief van de gemeente Bronckhorst van 25 januari 2023

Naar aanleiding van de resultaatbrief heeft er telefonisch overleg plaatsgevonden op 30 januari 2023 en een afspraak via Teams op 8 februari 2023. Naar aanleiding van dit overleg is door de heer [REDACTED] een overleg gepland met de heer [REDACTED] over 1. de nadere uitwerking van de landschappelijke inpassing en 2. de verevening van het initiatief. Dit overleg heeft plaatsgevonden op 1 maart 2023 op het gemeentehuis in Hengelo met aanwezig de heer [REDACTED] en initiatiefnemer [REDACTED]. In het overleg is door de initiatiefnemer een presentatie gegeven over de voorgenomen landschappelijke inpassing en verevening. Uit dit overleg kwam een positief oordeel van de heer [REDACTED] vanuit Landschap en is aangegeven dat de landschappelijke verdieping voor indiening van het principeverzoek voldoende is als deze wordt toegevoegd. Dit document is een vertaling van de gegeven presentatie op 1 maart met begeleidende tekstuele uitleg.

1. Landschappelijke inpassing

De Achterhoek is een regio die bekend staat om haar prachtige en karakteristieke coulisselandschap. Het behouden en versterken van dit landschap is van groot belang voor de aantrekkelijkheid van de regio als toeristische bestemming. Kwalitatieve landschappelijke inpassing van nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatie is zowel voor de gemeente als voor de initiatiefnemers van groot belang. In dit document wordt ingegaan op de landschappelijke inpassing van het initiatief Veldwijk.

Afbeelding 1 Toekomstig inrichtingsplan van het initiatief aan de Veldwijkerweg 1.

Het ontwikkelen van natuur met voor de Achterhoek kenmerkende elementen t.b.v. het verhogen van de lokale biodiversiteit vormt het startpunt. Het initiatief steunt daarom op drie pilaren Verblijf - Achterhoek - Natuur. Daarmee worden drie belangrijke waarden die aanwezig zijn in omgeving versterkt:

- *Cultuurhistorische waarde*: het initiatief draagt bij aan het coulisselandschap, met houtwallen, lanen en singels met open zichtlijnen. Op de percelen bevindt zich een boerderij met de karakteristieke historische gevel (De Overkamp¹).
- *Ecologische waarde*: voor het versterken van de biodiversiteit en ecologische waarde wordt gewerkt met gebiedseigen flora. Dit vergroot de slagingskans van de ontwikkeling van groen en creëert de randvoorwaarden voor het aantrekken van fauna in het gebied (gidssoorten). Op 300 meter hemelsbreed ligt het natuurgebied Onderlaatse Laak (onderdeel van 't Groote Veld) waarmee de aansluiting wordt gezocht. Door maaisel uit dit gebied te gebruiken wordt kruidenrijk grasland ontwikkeld.
- *Belevingswaarde*: de belevingswaarde is voor de bezoeker van groot belang. Met het gebruik van huisjes van natuurlijke materialen die opgaan in het landschap wordt de verbinding en beleving van natuur geoptimaliseerd. De huisjes worden door het groen aan het zicht onttrokken en bevinden zich op intieme open plekken.

¹ De boerderij is gebouwd door de voormalige buurman van de Rietgerweg 1. Kamp duidt op een weiland aan de andere kant van de weg, vandaar de naam 'De Overkamp'. Bron: [Vereniging Oud Vorden](#)

1.1. Natuur

Door diversiteit in structuur (horizontaal & verticaal) te creëren en te werken met voor de Achterhoek kenmerkende landschapstypen (houtsoorten, landschapselementen), met oog voor de habitats van lokale gidssoorten, worden de randvoorwaarden gecreëerd voor succesvolle, veerkrachtige natuur. Hoe dit in initiatief Veldwijk wordt gedaan staat schematisch weergegeven in onderstaande afbeelding en wordt in de volgende passages in meer detail toegelicht.

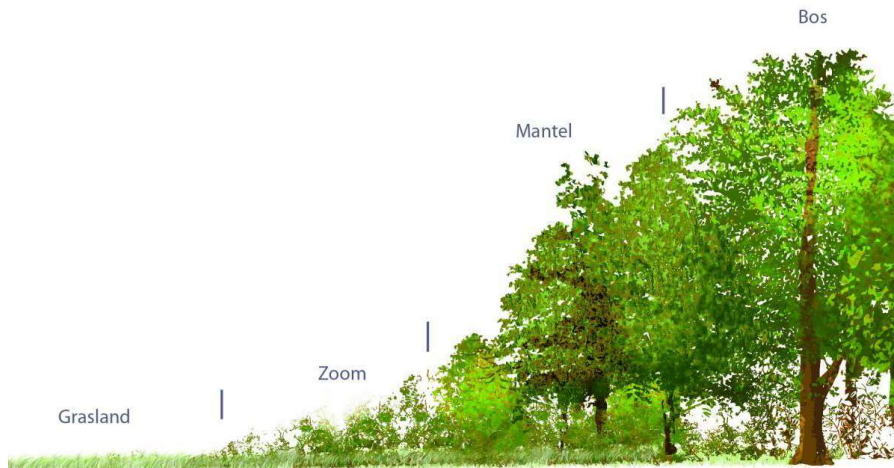
Afbeelding 2 Vegetatiestructuur landschappelijke inrichting.

1.1.1. Structuur

Het ontwikkelen van meer diverse verticale en horizontale structuren in het landschap, zoals bomen, struiken, houtwallen en sloten is essentieel voor het versterken van de biodiversiteit. Deze structuren bieden een schuilplaats, voedselbron en nestgelegenheid voor verschillende planten- en diersoorten. Het creëren van deze structuren in de omgeving zorgt daarnaast voor meer variatie en afwisseling in het landschap. Voor het initiatief wordt variatie in structuur aangebracht in:

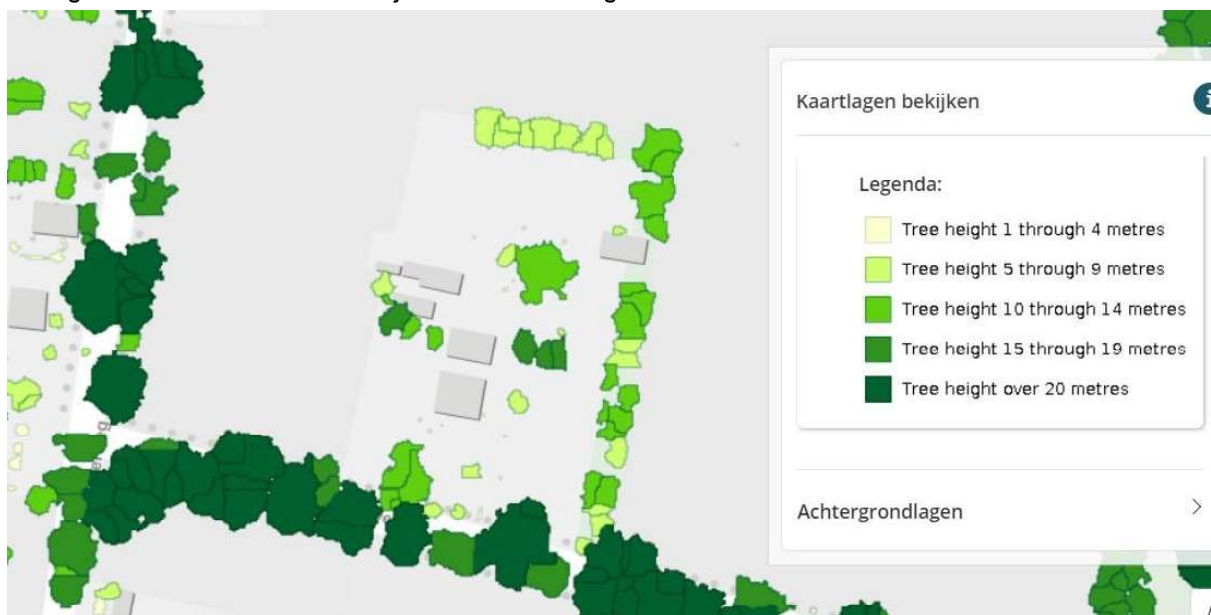
- verticale structuur door hoogteverschillen in de begroeiing en bodem (verdieping in het landschap, zie 1.1.2);
- horizontale structuur door diversiteit aan grassen, struiken en bomen (zie 1.1.3 en 1.1.4).

Voor het ontwikkelen van de verticale structuren wordt gebruik gemaakt van de gras, zoom, mantel en bos opbouw weergegeven in afbeelding 1.

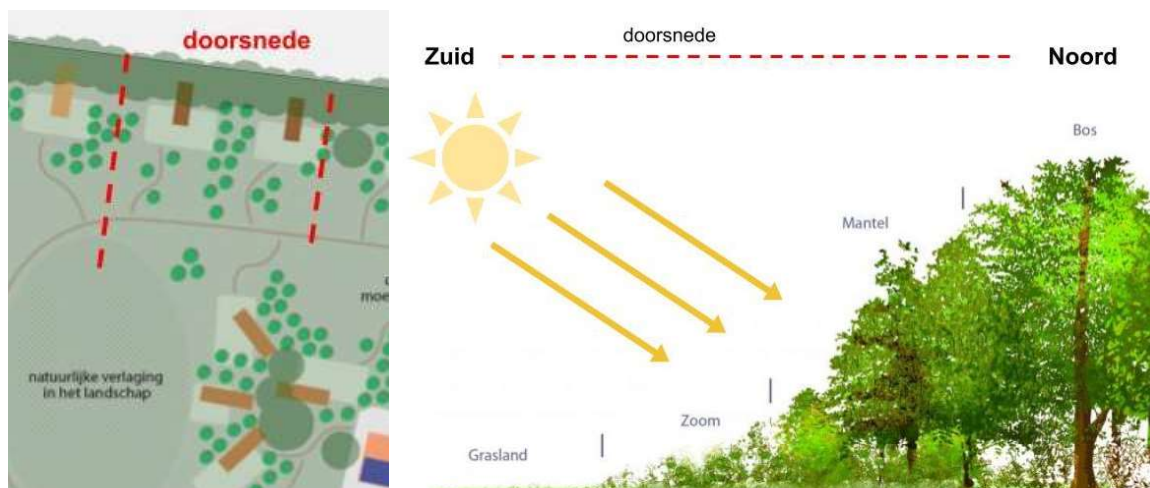
Afbeelding 4 verticale structuren beschreven als gras, zoom, mantel en bos vegetatie (bron: Jan van Lierde, [via Ecopedia](#))

Aan de zuid en oostkant van de percelen liggen de Rietgerweg en Veldwijkerweg die aan beide zijde lanen vormen met hoge (>20m), voornamelijk loofbomen (zie afbeelding 3). Aan de noord- en oostkant van het perceel is in 2002 (met behulp van de gemeente) een bossage aangelegd als ecologische corridor met in het bijzonder stimulering van de das als doel.

Afbeelding 3 kroon hoogtes bomen gebaseerd op hoogtemodel uit het Boomregister uit 2018 (bron: [Boomregister](#))

In de toekomstige inrichting wordt de bossage uitgebreid en verder versterkt met verschillende lagen groen. De doorsnede in afbeelding 4 laat zien op welke manier dit aan de noordzijde van het perceel zorgt voor de beoogde verticale structuur met kruidenrijk grasland, een struik-rijke zoom en een mantel van bomen met voldoende zoninstraling. Zoninstraling is essentieel voor de groei en ontwikkeling van vegetatie in verschillende verticale structuren. Zonlicht biedt de energie die nodig is voor fotosynthese en de productie van voedingsstoffen voor de groei van planten. In het plan voor de toekomstige situatie is hier rekening mee gehouden.

Afbeelding 4 links: lijn waar doorsnede is gemaakt op de kaart van de toekomstige inrichting. Rechts: schematische weergave van de opgaande verticale structuur die wordt beoogd met instraling van de zon.

1.1.2. Verlaging in het landschap

In het midden van het terrein wordt een natuurlijke verlaging in het landschap gecreëerd waarmee de afstand tot het grondwater wordt verkleind. Dit leidt tot het ontstaan van een nieuw en meer gevarieerd leefgebied waar diverse plant en diersoorten die gebaat zijn bij een korte afstand tot het grondwater een kans krijgen. Een flauw aflopend talud zorgt voor een verhoogd aantal microhabitats en daarmee een verhoogde diversiteit. Microhabitats zijn kleine gebieden met unieke omstandigheden waarin specifieke soorten planten en dieren kunnen gedijen. Tijdens natte periodes kan de verlaging als tijdelijke waterbuffer dienen.

De percelen van de het initiatief gebied ligt op Veldpodzolgrond bestaande uit lemig fijn zand. Door de zandige bodem en hogere ligging ten opzichte van het stroomdalen zoals de Onderlaatse Laak is de grondwaterstand afhankelijk van neerslag. Uit de grondwaterkaart komt naar voren dat de grondwaterstanden onder het westelijke perceel variëren tussen een gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) van 0,95 m-mv² (winter) en een gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) van 1,90 m-mv (zomer)³. Door het gebrek aan organisch materiaal in de zandige bodem wordt er weinig vocht vastgehouden en de capillaire werking⁴ op een zandige bodem is daarnaast ook gering. Door deze omstandigheden is de aanvoer van water van begroeiing op deze locatie sterk afhankelijk van neerslag wat gedurende droge (weinig neerslag) en warme (veel verdamping) zomer terug te zien is. In afbeelding 5 is een aantal foto's opgenomen uit augustus 2022. Dezelfde situatie was waarneembaar in 2018, 2019 en 2021 en is naar verwachting een trend die doorzet door toenemende weersextremen door klimaatverandering⁵.

² mv = maaiveld

³ [Bodemdata.nl](https://bodemdata.nl/) | [Model Grondwaterspiegeldiepte](#)

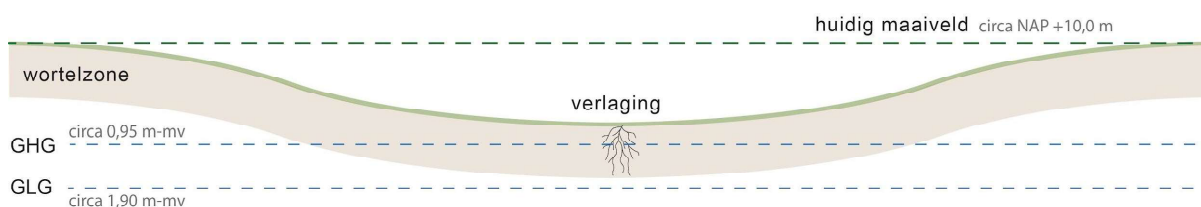
⁴ Capillaire werking is het vermogen van een poreuze bodem om water omhoog te trekken tegen de zwaartekracht in door de samenwerking tussen de oppervlaktespanning van water en de aantrekkingskracht tussen watermoleculen.

⁵ [KNMI | Droogte](https://knmi.nl/droogte)

Afbeelding 5 verdroogde percelen van de Veldwijkerweg 1 in augustus 2022.

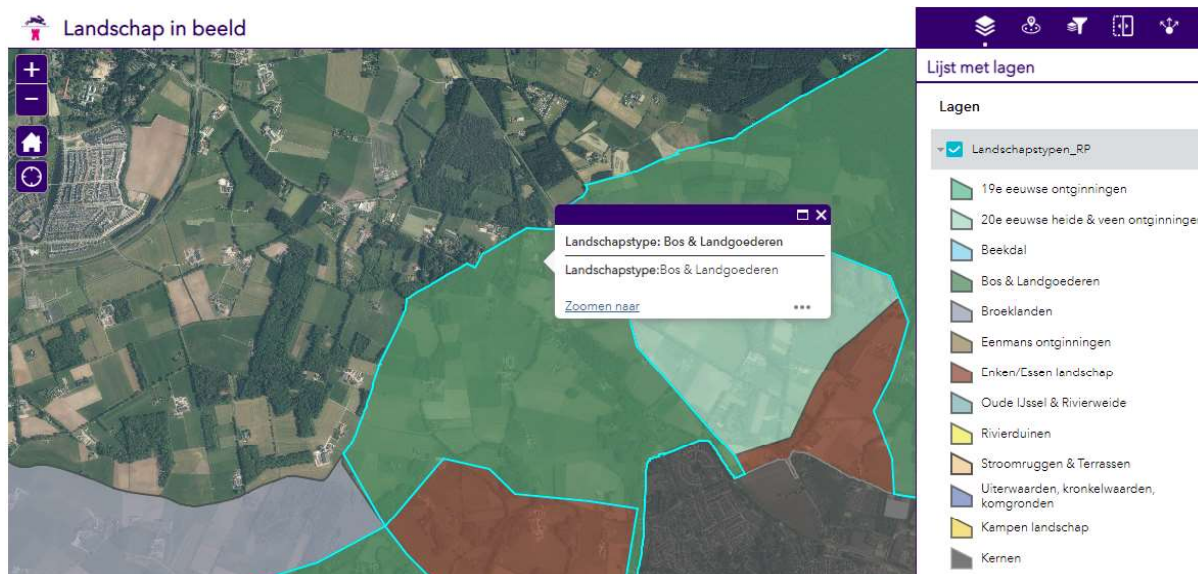
In afbeelding 6 is een doorsnede van de natuurlijke verlaging weergegeven. Door de maaiveldverlaging komt de wortelzone dicht bij het grondwater.

Afbeelding 6 schetsmatige doorsnede van natuurlijke verlaging met de wortelzone ten opzichte van de GHG en GLG.

1.1.3. Landschapstype en houtsoorten

Vanuit de structuurbenadering worden kruidenrijk grasland en diverse houtsoorten toegevoegd die aansluiten bij landschapstype Bos & Landgoederen, het landschapstype voor de Veldwijkerweg 1 vanuit de Landschapsontwikkelingsvisie van de gemeente Bronckhorst⁶. In afbeelding 7 is een uitsnede van de landschapstype kaart weergegeven.

Afbeelding 7 landschapstypen binnen de gemeente Bronckhorst, Veldwijkerweg 1 ligt in binnen het landschapstype Bos & Landgoederen

⁶ [Gemeente Bronckhorst | Landschapsontwikkelingsvisie](#)

Het fijnmazige groene netwerk van de Bos en Landgoederen wordt gekenmerkt door de variatie van oude kampen, erven en boscomplexen, die samen zorgen voor een grote afwisseling in het landschap. Bij dit landschapstype horen de houtsoorten en landschapselementen weergegeven in tabel 1.

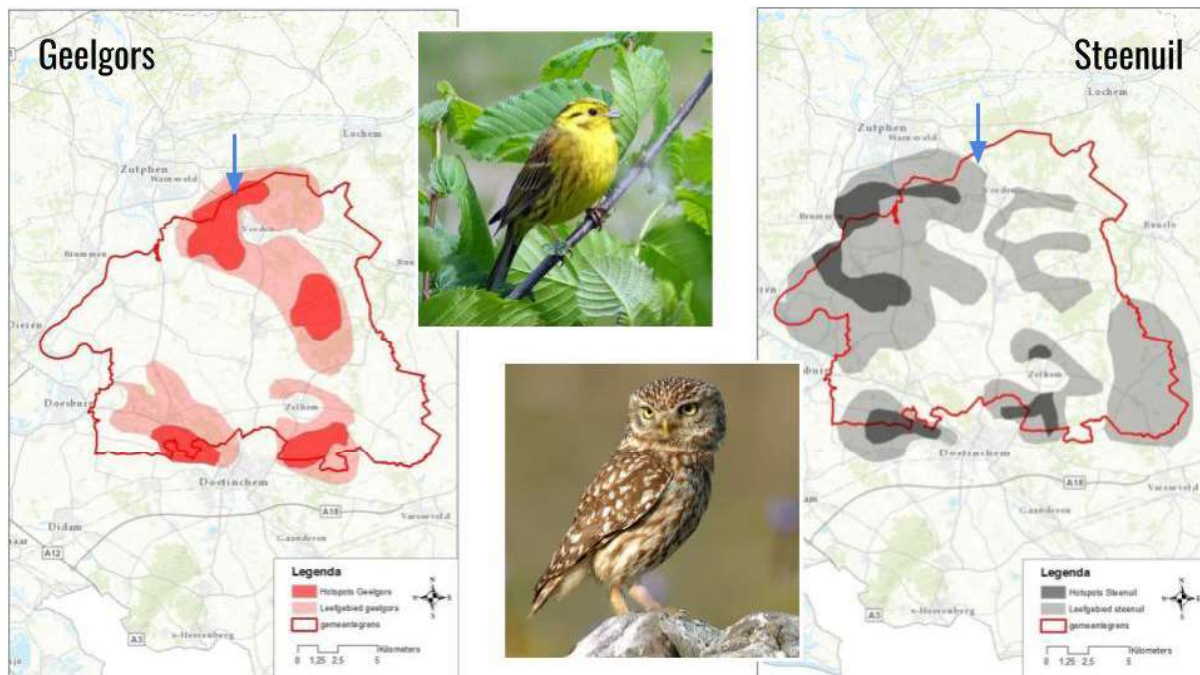
Hoofdhoutsoorten	Overige houtsoorten	Landschapselementen
- zomereik - beuk - wintereik - berk	- acacia - linde - amerikaanse eik - lariks	- vuilboom - hazelaar - meidoorn - tamme kastanje
		- lanen - natuurlijk bos - houtwallen - singels - open zichtlijnen - rabattenbossen* - kwelbosjes*

Tabel 1 houtsoorten en landschapselementen behorende bij het landschapstype Bos & Landgoed. *locatie specifieke landschapselementen die niet van toepassing zijn op de initiatief locatie

De in tabel 1 dikgedrukte houtsoorten zijn reeds aanwezig op en rond de locatie. In de verdere ontwikkeling van de natuur zullen deze soorten leidend zijn en worden ingepast in de vorm van de Achterhoekse landschapselementen. Ook worden er enkele solitaire bomen in het terrein geplaatst. De vlakke delen worden verrijkt met kruidenrijke grassoorten, maaisel verkregen van lokale natuurgraslanden rond de Onderlaatse Laak.

1.1.4. Gidssoorten

Gidssoorten zijn diersoorten die typisch zijn voor een bepaald gebied en die als indicator worden gebruikt van de algehele gezondheid en biodiversiteit van dat gebied. Deze soorten zijn vaak gemakkelijk te herkennen en te identificeren. Uit de in 2019 gepubliceerde Soortenatlas⁷ komt naar voren dat de initiatief locatie zich bevindt in het gebied dat kansrijk wordt geacht voor het versterken van het landschap. Met name op de grens tussen natuurgebieden en gebieden met intensieve landbouw is versterking van de habitats van gidssoorten, zoals de geelgors en de steenuil, van belang. Dit zijn soorten die profiteren van een gevarieerd en kleinschalig landschap met diverse landschapselementen, zoals dat wordt ontwikkeld met initiatief Veldwijk.

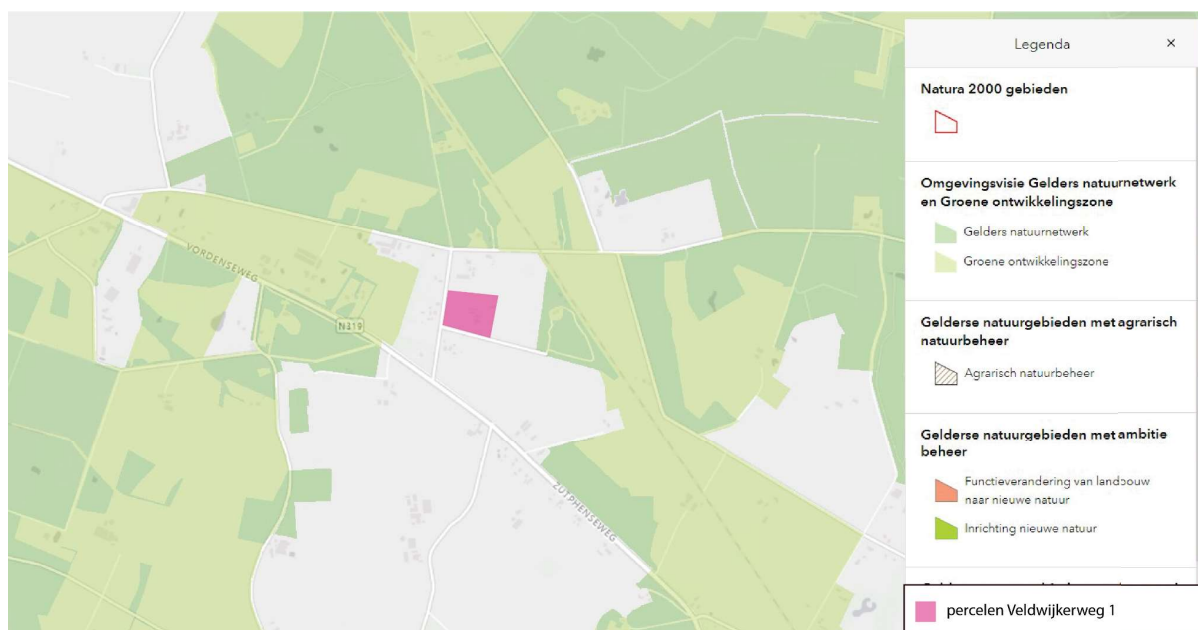
Afbeelding 8 landschapstypen binnen de gemeente Bronckhorst, Veldwijkerweg 1 ligt in binnen het landschapstype Bos & Landgoederen.

⁷ [Eelerwoude \(2019\) | Soortenatlas Kansen voor biodiversiteit in de gemeente Bronckhorst](#)

In afbeelding 9 is de ligging van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene ontwikkelingszone (GO) ten opzichte van de percelen behorende bij de Veldwijkweg 1 weergegeven. Rondom de locatie is een brede verscheidenheid aan natuurlijke en bosrijke en heidelandschappen te vinden. Bekendste is het natuurgebied 't Grote Veld ingeklemd tussen Vorden, Lochem en Almen. Dit vroegere heidelandschap bestaat tegenwoordig uit loof- en naaldbossen met kleine open plekken heide ertussen⁸. Het belang van dit gebied wordt regionaal erkend en mede hierdoor is het gebied circa 13 jaar geleden verder uitgebreid met het gebied rond de Onderlaatse Laak. Dit natuurgebied (GNN) op circa 1 km van de projectlocatie is vanaf 2009 heringericht.

Met deze herinrichting is circa 90 ha landbouwgrond met intensief beheer omgezet in natuurgraslanden met extensief beheer. Door het verondiepen van de Onderlaatse Laak wordt er meer water vastgehouden in het gebied, is de grondwaterstand gestegen en zijn de natuurwaarden versterkt. De vernatting en omvorming hebben geleid tot een toename van de soortenrijkdom van graslanden en planten. De natuurpercelen langs de Onderlaatse Laak hebben inmiddels een behoorlijke rijkdom aan insecten en vogels. Het aantal broedparen Kievit, gele kwikstaart, roodborsttapuit en boompieper is gestaag toegenomen sinds de herinrichting.⁹

Uit de herontwikkeling van de Onderlaatse Laak kunnen veel lessen getrokken worden. Zo is de grondwaterstand gestegen gedurende de wintermaanden (water op maaiveld) maar zakt deze nog te ver uit gedurende de zomer. Wel is deze periode sterk verkort. Met deze gegevens en het aanbod van voedingstoffen in het gebied kan er een afweging worden gemaakt welke gras- en bloemsoorten wel haalbaar zijn in het gebied. Hierdoor wordt niet alleen de haalbaarheid van het versterken van de biodiversiteit verhoogd maar wordt ook de bestaande natuur versterkt met het uitbreiden van het leefgebied. Veldwijk kan hierbij (hetzij in kleinere mate) een bufferzone vormen met de aan zuidwestkant gelegen weilanden die nog intensief worden bewerkt.

Afbeelding 9 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO) rondom de percelen behorende bij Veldwijkweg 1 (gemarkeerd in roze).

⁸ [Grote Veld - Natuurgebied | Natuurmonumenten](#)

⁹ De Levende Natuur (januari 2019). Nieuwe natte natuur zonder graafwerk in het dal van de Onderlaatse Laak. (Dr. J.P.M. Lenssen en Drs. ing. R. Ketelaar)

De provincie Gelderland heeft aan haar Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone gebieden omschreven met bepaalde kernkwaliteiten. De projectlocatie ligt op de grens tussen Vorden-Zutphen (nr. 8) en Het Groote Veld (nr 2). De algemene ontwikkelingsdoelen van zowel GO en GNN zijn:

- Ontwikkelen van soortenrijke bossen met natuurlijke structuur en samenstelling
- Ontwikkelen bosranden
- Ontwikkelen migratiemogelijkheden voor dassen, reptielen, amfibieën en soorten van schraallanden

De inrichting van initiatief Veldwijk sluit hier dan ook goed op aan en biedt ruimte voor enkele van de gidssoorten uit het GNN en de GO. De aangemerkte gidssoorten zijn de steenuil, das en kamsalamander. Voor de kamsalamander is de verwachting dat de locatie te droog zal zijn door het gebrek aan b.v. watervoerende sloten. De das geeft voorkeur aan gebieden met een hoge dekking en beschutting, zoals bosranden, struikgewas en houtwallen. De verlenging van de huidige bossage sluit hier dan ook goed bij aan.

1.2. Landschappelijke inpassing bebouwing

Vanuit de ontwikkelde natuur met diverse structuur en herkenbare landschapselementen en houtsoorten zoals beschreven in 1.1 wordt de bebouwing natuurinclusief ontworpen en geplaatst. Aan de noordzijde worden de accommodaties tegen de bestaande bossage aangezet. Op andere locaties zullen de bossage en de accommodaties gelijktijdig worden gerealiseerd. Dit betekent dat er open corridors in het groen worden ontwikkeld waar de 15 biobased verblijfsaccommodaties worden geplaatst. Er wordt gebruik gemaakt van natuurlijke materialen die opgaan in de vegetatie en de accommodaties hebben groene daken voor tijdelijke buffering van water en lokale regenwater infiltratie. Een verdere toelichting op de plaatsing van de bebouwing is gegeven in Bijlage 1.

1.3. Landschappelijke inpassing infrastructuur

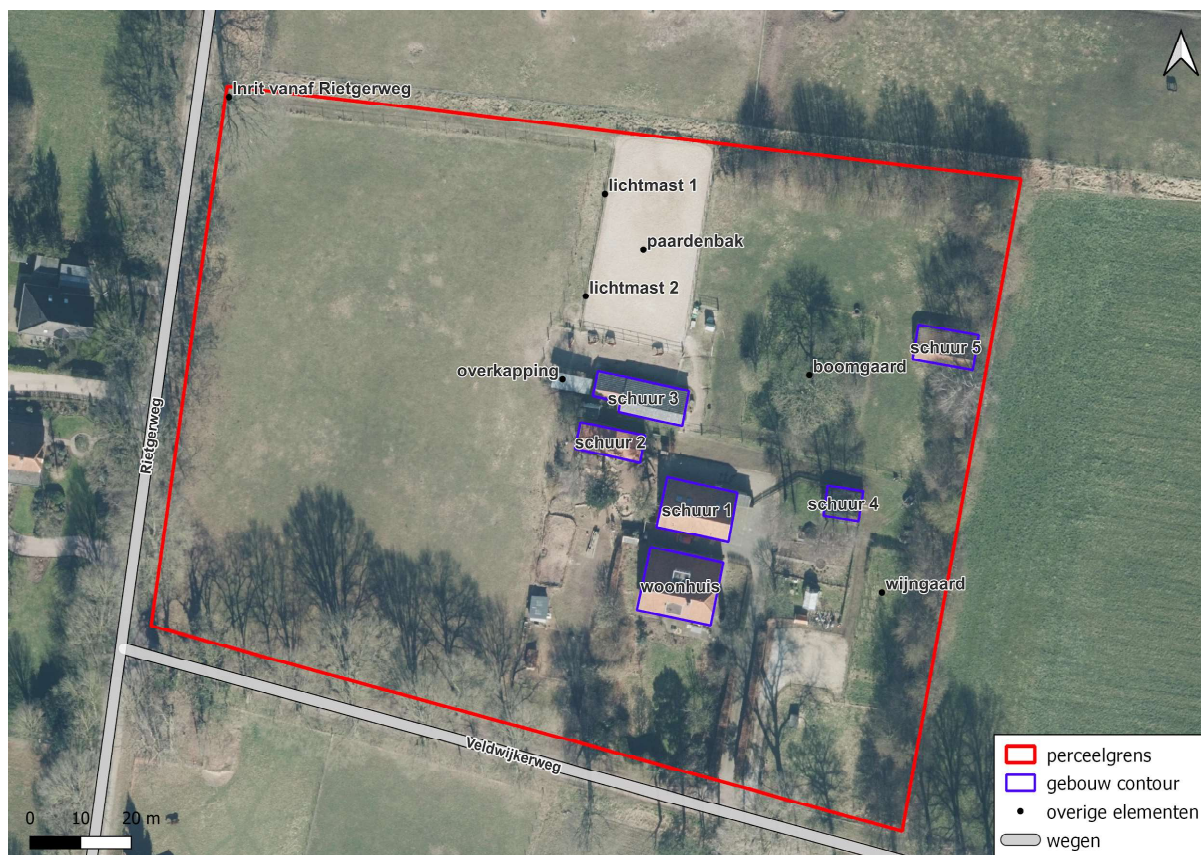
Er wordt een waterdoorlatende parkeerplaats aangelegd in de zuidwesthoek van het perceel, met een inrit vanaf de Veldwijkerweg. De parkeerplaats komt in lijn te liggen met de drie accommodaties aan de Veldwijkerweg. Op deze manier is de aanrijroute vanaf de Zutphenseweg zo kort mogelijk en wordt hiermee de verkeersbewegingen over de Rietgerweg geminimaliseerd. Daarnaast wordt door de locatie vooraan de Veldwijkerweg (een klinkerweg) het geluidsoverlast van het rijden over klinkers voorkomen. Op locatie van de parkeerplaats ligt het weiland lager dan de Veldwijkerweg en met het aanbrengen van het groen volgens het inrichtingsplan kunnen auto's aan het zicht worden onttrokken. De accommodaties zijn bereikbaar via een onverhard pad vanaf deze parkeerplaats. De accommodaties aan de Veldwijkerweg krijgen een eigen opgang voor mindervaliden. Voornemens wordt de parkeerplaats uitgerust met zowel laadmogelijkheid voor auto als fiets om het gebruik van elektrisch vervoer te stimuleren.

Ook de paden zullen natuurinclusief worden ontworpen, vanaf de parkeerplaats worden de looppaden onverhard. Er zullen geen auto's op het terrein rijden. Door te werken met o.a. faunavriendelijke verlichting wordt de habitat van eventuele gidssoorten en overige dieren zo min mogelijk verstoord.

2. Verevening

Voor het bouwen van de gewenste 15 verblijfsrecreatie accommodatie moet er in het kader van het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit verevening plaatsvinden. Voor het initiatief bestaat de verevening uit het slopen van enkele schuren, het verwijderen van paardenbak en lichtmasten en het opheffen van een inrit aan de Rietgerweg. Daarnaast vindt er verevening plaats door

natuurontwikkeling met het aanleggen van diverse soorten groen (zoals beschreven in 1.1). In afbeelding 10 zijn de gebouwcontouren en relevante elementen voor de verevening weergegeven.

Afbeelding 10 gebouwcontouren en elementen die relevant zijn voor de verevening en landschapsinrichting

2.1. Verwijderen

2.1.1. Slopen schuren

Schuur 2, schuur 3 (de voormalige paardenschuur) en schuur 5 (voormalige hooischuur) worden circulair gesloopt¹⁰. Zowel schuur 2, 3 en 5 bestaan uit enkelsteens bakstenen muren en houten wanden met daar bovenop een houten constructie met pannendak. Alle drie de schuren hebben een ondiepe betonnen fundering, wat maakt dat ze eenvoudig te verwijderen zijn.

2.1.2. Verwijderen overkapping

De naast de paardenbak gelegen overkapping, bestaande uit enkele houten palen en een golfplaten dak, zal worden verwijderd.

2.1.3. Verwijderen paardenbak en lichtmasten

De oude paardenbak met twee lichtmasten zullen worden verwijderd en het bakmengsel wordt aangeboden zodat deze een tweede leven krijgt.

¹⁰ De schuren worden door de sloper gedemonteerd zodat de afzonderlijke materialen kunnen worden hergebruikt.

2.1.4. Inrit Rietgerweg

De inrit van de Rietgerweg aan de noordkant van het perceel komt te vervallen. Op deze locatie komt de nieuwe bossage.

verwijderen	
sloop schuur 2, 3 en 5	250 m2
overkapping	1
paardenbak	820 m2
lichtmasten bij paardenbak	2
inrit Rietgerweg	1

Tabel 2 overzicht van elementen die worden verwijderd ten behoeve van de verevening.

2.2. Toevoegen

In afbeelding 2 is een schematische weergave van de ontwikkelde natuur weergegeven. In totaal wordt circa 13.500 m2 aan natuur met kenmerkende landschapselementen ontwikkeld, zie tabel 3 voor de specifieke invulling.

groen met natuurwaarden	
nieuwe bossage hoge begroeiing	810 m2
doorlopende zoom vegetatie Veldwijkerweg	320 m2
losse bossages en zoomvegetatie	2850 m2
natuurlijk grasland (buiten verlaging)*	6500 m2
landschappelijke verlaging	1670 m2
voedselbos en moestuin	
voedselbos en moestuin	1340 m2
intensiever beheerd groen	
groene buitenruimte accommodatie	1380 m2
laag gras rond paden	1200 m2

Tabel 3 oppervlaktes van aan te leggen natuur en groen ten behoeve van de verevening.